

Suomen yhteismetsät ry / Antti Kerkelä
Vapaudenkatu 5 B 17
30100 FORSSA

Lausunto 14.7.2022

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä (VN/32384/2021 VN/32384/2021-MMM-3)

Suomen yhteismetsät ry pitää ehdotettua metsätalouden määräaikaisen kannustejärjestelmän uudistusta kannatettavana muutoin, paitsi seuraavilta osin:

Taimikon ja nuoren metsänhoidon tuen myöntäminen vähämerkityksellisenä tukena ja tukimäärän rajoitus de minimis leikkurin myötä on yhteismetsien laajenemisen ja tehokkaan metsänhoidon harjoittamisen kannustavuuden kannalta kestävä esitys ja ristiriidassa valtion metsäpoliittisten tavoitteiden kanssa. Yhteismetsille tulee jättää mahdollisuus nykyisen kaltaiseen ennakkorahoitusmalliin, johon tietojärjestelmät ovat jo olemassa. Mikäli mahdollisuutta ennakkorahoitukseen ei haluta jättää, tulee valtiovallan kompensoida yhteismetsille de minimis leikkurin aiheuttamat menetykset. Esitetty lisäys hankekohtaiseksi tuen enimmäismääräksi, 100 000 / 300 000 euroa, ei myöskään luo kannustavuutta hankkeiden toteuttamiseen tehokkaasti suurina urakoina ja alhaisimmilla yksikkökustannuksilla. Erityisesti ympäristötuissa ja metsätiehankeissa tuen enimmäismäärien ylittyminen osalla hankkeista on hyvin todennäköistä. Hankkeiden jakamisen osiin rahoittaja on tähän saakka katsonut keinotekoiseksi pilkkomiseksi. Tämän voidaan nähdä myös olevan ristiriidassa valtion metsäpoliittisten tavoitteiden kanssa, koska kyseisiin hankkeisiin tavoitellaan metsänomistajien aktiivimista kasvavilla määrillä ja samaan aikaan suuria hankkeita kuitenkin esitetään leikattavan. Lisäksi tähän saakka vuosittain käytettävissä olevia määrärahoja on pääsääntöisesti jäänyt käyttämättä, koska tavoiteltuja työmääriä ei ole Suomessa saatu toteutettua. Esitetty säädös tukien myöntämiskiellosta EU-lainsäädännössä tarkoitulle suurelle yritykselle voidaan myös nähdä riskinä yhteismetsäomistukselle jatkossa, ellei yhteismetsiä, joiden omistuksesta yli puolet on luonnollisilla henkilöillä, nimenomaisesti suljeta esityksestä pois.

Lausunnon tueksi Suomen yhteismetsät ry haluaa korostaa yhteismetsien tärkeää merkitystä Suomessa aktiivisena yksityismetsätalouden harjoittajana ja ratkaisuna metsätilarakenteen pirstoutumisen ehkäisemisessä. Yhteismetsien aktiivisuus korostuu yhteismetsän koon kasvaessa, mikä näkyy erityisesti yhteismetsän laajenemisena ja säännöllisinä kasvavina puutavaran toimitusmäärinä metsä- ja sahateollisuuden tarpeisiin. Moni metsätaloutta passiivisesti harjoittanut metsätila on saatu tehokkaan ja vastuullisen metsätalouden piiriin liittämällä se suunnitelmallisesti hoidettuun yhteismetsään. Yhteismetsien tasainen ja suunnitelmallinen puunmyynti on osaltaan tasoittanut puumarkkinoiden heilahteluja ja tuonut työtä ja toimeentuloa metsänhoitoon, puun korjuu- ja kuljetusalalle sekä edesauttanut bionalouden kasvua Suomessa. Suomen yhteismetsät ry haluaa korostaa, että yhteismetsät ovat yksityisomisteisia yksityismaita ilman mitään julkisoikeudellista luonnetta tai velvoitetta. Yhteismetsä kuuluu osakastiloille tilojen yhteisenä alueena, ja yhteismetsän omistajia ovat osakastilojen omistajat. Yhteismetsän osakaskunta ei omista yhteismetsään kuuluvaa aluetta, vaan huolehti yhteismetsää koskevien asioiden järjestämisestä osakkaiden puolesta sekä kantaa ja vastaa yhteismetsää koskevissa asioissa. Lopulliset tuen saajat ovat yhteismetsän omistajat, eli yksityiset metsänomistajat, joille tuet vuosittain jaetaan. Suomessa oli vuoden 2022 alussa 568 yhteismetsää yhteispinta-alaltaan noin 800 000 hehtaaria ja pinta-ala kasvaa vuosittain. Yhteismetsissä on tällä hetkellä noin 25 000 osakasta joiden määrä kasvaa koko ajan. Keskimääräistä kokoa suuremmat yhteismetsät ovat yleisesti kotikuntansa suurimpia veronmaksajia ja suurimmat yhteismetsät ovat maakunnallisesti

suurimpien veronmaksajien joukossa säännöllisesti vuodesta toiseen, myös huonompien talous-suhdanteiden aikana.

Suomen yhteismetsät ry katsoo, että yhteismetsäomistus ja yhteismetsien laajentuminen on yksi merkittävä keino päästäksemme kansallisiin metsäpoliittisiin tavoitteisiin, joiden mukaan metsien tulee olla aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä ja metsien elinvoimaisuutta tulee vahvistaa. Samalla yritysmäistä ja aktiivista metsien hoitoa ja käyttöä tulee edistää. De minimis-tuen maksimimäärä ei kannusta yhteismetsiä laajentumaan ottaen huomioon, että yhteismetsien hankkimilla metsätiloilla on usein paljon kiireellisiä taimikonhoitotöitä, jotka vielä voimassa olevan kestävä metsätalouden rahoituslain kannustuksen avulla on saatettu ripeästi puuntuotannolliseen kasvukuntoon. Hyvää yhteismetsien laajentumisvauhtia ei kannata de minimis-tukirajoitteilla katkaista. On syytä huomioida, että de minimis-tuen maksimimäärä ei yhteismetsissä ylity kenelläkään yksittäisellä osakkaalla, koska tuki leviää laajalle joukolle metsänomistajia. Yhteismetsää omistavat henkilöt joutuvat esitetyllä kannustejärjestelmän muutoksella kärsijöiksi taimikon ja nuoren metsän hoidon tukitasossa, hankekohtaisilla maksimitukirajoilla ja mahdollisesti tulevaisuudessa myös suuryritys tulkinnalla, koska osakaskunta on muodollisesti tuen hakija ja saaja. Yhteismetsiä voi tulevaisuudessa yhdistyä ja metsätiloja liitetään olemassa oleviin yhteismetsiin koko ajan lisää valtiovallan tavoitteiden mukaisesti sekä de minimis-tukitulkinnot voi laajeta uusiin tukimuotoihin. Tukileikkurit koskettaisivat jo tällä esityksellä yli 10 000 yhteismetsän osakaskiinteistön omistajaa ja määrä kasvaa jatkossa. Metsätalouden tuilla on kannustava vaikutus yhteismetsille samoin kuin muillekin yksityisille metsätiloille. Suomen yhteismetsät ry:n mielestä on väärin, että tukitasoja leikataan aktiivisimmilta yksityismetsätalouden toimijoilta, jotka kykenevät toteuttamaan rahoitusehtojen mukaisia töitä isoina kokonaisuuksina. Tukien eteen on kuitenkin aina tehty konkreettisia mitattavia suoritteita metsätalouden kannattavuuden tai luonnonhoidon hyväksi ja tukitasot ovat toimineet hyvinä kannustimina töiden toteuttamiselle siinä laajuudessa kuin niitä on tehty.

Suomen yhteismetsät ry toivoo kohteliaimmin, että lausunnossa esitetyt asiat huomioidaan päätöksenteossa. Suomen yhteismetsät ry vaatii, että metsätalouden kannustejärjestelmä uudistuksesta yhteismetsäomistukselle aiheutuvat taloudelliset haitat korvataan täysimääräisesti yhteismetsien omistajille ja yhteismetsän osakkaat pidetään näin tasa-arvoisessa asemassa muiden yksityisten maanomistajien kanssa. Suomen yhteismetsät ry antaa mielellään lisätietoa asiasta pyydettyä.

Suomen yhteismetsät ry:n puolesta kunnioittaen,

Antti Kerkelä
puheenjohtaja
Suomen yhteismetsät ry